

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Держнаглядохоронпраці України
від 26.10.2004 р. № 236

НПАОП 10.0-5.08-04

ІНСТРУКЦІЯ З ВИМІРУ КОНЦЕНТРАЦІЇ ПИЛУ В ШАХТАХ ТА ОБЛІКУ ПИЛОВИХ НАВАНТАЖЕНЬ¹

До пунктів 3.6.9, 8.2.3 Правил безпеки у вугільних шахтах

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Концентрація пилу у рудниковому повітрі визначається у вагових (гравіметричних) показниках (мг/м³). Залежно від мети вимірювання визначається максимальна разова (оперативний пиловий контроль) або середньозмінна (періодичний пиловий контроль) концентрація усього пилу, що витає в повітрі.

Значення максимальної разової концентрації пилу використовується з метою оцінки ефективності заходів щодо знепилювання.

Значення середньозмінної концентрації пилу використовується з метою оцінки умов праці за пиловим фактором (шляхом порівняння отриманих значень із гранично допустимими концентраціями пилу) і врахуванням пилових навантажень на робітників.

1.2. Виміри концентрації пилу у шахтах повинні провадитися шляхом відбору проб пилу аспіраційними приладами (пробонабірниками) епізодичної дії або вимірювання концентрації пилу переносними пиломірами, допущеними до використання у вугільних шахтах.

З метою оперативного пилового контролю допускається використання апаратури стаціонарного автоматичного контролю за допомогою датчиків, встановлених у гірничих виробках.

З метою періодичного пилового контролю можна застосовувати індивідуальні пробонабірники.

1.3. Виміри концентрації пилу повинні провадитися особами, які пройшли навчання за спеціальною програмою і склали екзамен.

2. ОПЕРАТИВНИЙ ПИЛОВИЙ КОНТРОЛЬ

2.1. Виміри концентрації пилу повинні проводитися під час виконання основних виробничих процесів. Періодичність вимірювань – не рідше одного разу на місяць. Якщо запилення повітря під час виконання окремих виробничих процесів не перевищує гранично допустимих концентрацій, вимірювання можна провадити не рідше одного разу на рік або за необхідністю.

2.2. Оперативний пиловий контроль проводиться дільницею ВТБ. Допускається проводити виміри працівниками ДАРС /ДВГРС/.

¹ Пилове навантаження – маса пилу, що потрапила до органів дихання за строк роботи у контакті з пилом

2.3. Вимірювання концентрації пилу повинні проводитися згідно з графіком, який за 15 днів до початку місяця складається керівником дільниці ВТБ і затверджується технічним керівником підприємства.

2.4. Відбір проб пилу або вимірювання концентрації пилу повинні проводитися на середині висоти виробки, а у виробках висотою понад 2 м – на висоті 1,5 м від підшви.

В очисних виробках пологих і похилих пластів відбір проб або заміри концентрації пилу повинні провадитися над конвеєром.

Замірний переріз повинен розташовуватися в таких місцях залежно від типу джерела пилу:

під час виймання вугілля комбайнами або відбійними молотками на крутих пластах – у виробці з вихідним вентиляційним струменем, що прилягає до лави, за 10–15 м від лінії вибою;

під час виймання вугілля комбайнами і стругами на похилих і пологих пластах – у лаві за 10–15 м від вентиляційного штреку;

під час щитового виймання крутих пластів – на робочому місці машиніста;

під час проведення підготовчих виробок – за 25–30 м від вибою;

у конвеєрних виробках – в 10–15 м від кожного пункту перевантаження вугілля за напрямом руху повітря.

2.5. Тривалість вимірювання максимальної разової концентрації пилу повинна становити не менше як 30 хв. при нормальному ході основного пилоутворювального процесу. Під час використання аспіраційних приладів або інших пилопробонабірників може провадитися безперервний відбір однієї або послідовно декількох проб. Середнє значення концентрації пилу визначається як середнє арифметичне окремих визначень. При цьому вміст пилу в повітрі обчислюють за формулою:

$$C = \frac{(W_1 - W_2) \cdot 1000}{v \cdot t}, \text{ мг/м}^3,$$

де W_1 – вага фільтру з пилом, мг;

W_2 – вага чистого фільтру, мг;

v – продуктивність аспіраційного приладу або пилопробонабірника, л/хв.;

t – тривалість відбору проби, хв.

2.6. На дільниці ВТБ повинен вестися журнал обліку концентрації пилу за установленою формою (додаток 1).

Допускається ведення обліку концентрації пилу з використанням комп'ютера.

Журнал повинен зберігатися на шахті протягом не менше як 2 роки.

2.7. Для всіх діючих очисних і підготовчих виробок повинні встановлюватися технічно досяжні рівні залишкової запиленості повітря. Для встановлення технічно досяжного рівня залишкової запиленості повітря повинні бути визначені концентрації пилу в місцях, що вказані в п. 2.4 цієї Інструкції, при дотриманні параметрів знепилення, встановлених Інструкцією з комплексного знепилення повітря.

Результати замірів розглядаються й приймаються як технічно досяжний рівень залишкової запиленості повітря комісією у складі головного інженера підприємства (голова), начальника дільниці ВТБ і технічного інспектора праці профспілки. Прийняте рішення оформлюється актом і погоджується з МакНДІ.

Термін дії прийнятих значень технічно досяжних рівнів залишкової запиленості повітря не повинен перевищувати один рік.

...

[Завантажити повний текст документа](#)